Mestna knjižnica Ljubljana in Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

Priznanje zlata hruška v kategoriji izvirna slovenska mladinska leposlovna knjiga

Srečkonstrip / Jaka Vukotič in Žiga X Gombač. Škrateljc, 2025.

Utemeljitev strokovne komisije

Srečkonstrip Žige X Gombača in Jake Vukotiča je izvirno in uredniško dovršeno delo, ki Srečka Kosovela sodobnemu, tudi mlajšemu bralcu približa s prepletom različnih pripovednih in izraznih postopkov. Biografsko gradivo se povezuje s stripom, poezijo, dokumentarnimi elementi ter literarnozgodovinskim in družbenim kontekstom, pri čemer posamezne plasti niso le dodane druga drugi, temveč se povezujejo v skladno celoto.

Ena ključnih odlik knjige je način, kako Kosovelovo poetiko prevaja v vizualni in pripovedni jezik. Stripovski del ni zgolj ilustracija biografije, ampak samostojna pripovedna raven, ki z montažo, fragmentarnostjo, tipografskimi poudarki, menjavo perspektiv in dinamično kompozicijo povzema postopke njegove konstruktivistične ustvarjalnosti. Forma zato ni le nosilka vsebine, temveč njen dejavni del: bralec Kosovelovega ustvarjalnega principa ne le razume, temveč ga tudi vidi in občuti.

Kosovel ni predstavljen kot oddaljeni literarni klasik, ampak kot mlad človek, ki išče, dvomi, opazuje svet in se nanj odziva. Zahtevna snov je podana dostopno, ne da bi bila poenostavljena. Spremna beseda Mateje Kralj stripovsko pripoved smiselno poglobi z biografskim, literarnozgodovinskim in družbenim ozadjem. Srečkonstrip je tako vsebinsko in oblikovno zaokroženo delo, v katerem se beseda, podoba in forma medsebojno osmišljajo.

Priznanje zlata hruška v kategoriji prevedena mladinska leposlovna knjiga

Kdo govori o ljubezni?: osvobajanje izpod kulture časti / Elaf Ali. Prevedla Iva Klemenčič. Miš, 2025.

Utemeljitev strokovne komisije

Kdo govori o ljubezni? Elaf Ali je pretresljiva in obenem iskreno napisana pripoved o odraščanju v kulturi časti ter o postopnem osvobajanju iz pravil, ki jih glavna književna oseba dolgo sprejema kot samoumevna. Avtorica govori v prvi osebi, neposredno in brez obsojanja. Prav v tem je ena največjih moči knjige: odnosov ne reducira na enoznačne sodbe in ljudi ne razporeja preprosto na krivce in žrtve, temveč pokaže, kako okolje, družina, tradicija in pričakovanja globoko oblikujejo identiteto, odnos do sebe in razumevanje sveta.

Osebno pripoved dopolnjujejo razlagalna poglavja o normah časti, otrokovih pravicah, dogovorjenih in prisilnih porokah, nasilju iz časti, religiji, kolektivnih družbah ter vlogi žensk in moških. Knjiga tako preseže raven avtobiografske izpovedi in bralcu odpira širši družbeni in kulturni okvir. Posebej dragoceni so pojasnila in intervjuji z očetom in materjo, ki v besedilo romana vstopajo kot kolaž dodatnih perspektiv ter pokažejo, da se stališča, prepričanja in ravnanja lahko spreminjajo.

Roman bralca ne usmerja k hitrim sodbam, ampak k samostojnemu premisleku. V središču zgodbe so pogum, sposobnost lastnega vrednotenja sveta in pravica posameznika, da oblikuje odnos do sebe in svojega življenja. Avtentičnost, jasnost in čustvena odprtost vzpostavljajo močno bližino z bralcem ter odpirajo prostor za vprašanja, ki jih pogosto ni lahko izreči. Moč knjige je prav v povezovanju osebne izkušnje, širšega konteksta in večglasnosti.

Priznanje zlata hruška v kategoriji izvirna slovenska mladinska poučna knjiga

Jame / Ana Čič, Tine Kaluža in Tina Poljšak. Ilustriral Damijan Stepančič. Miš in Notranjski muzej Postojna, 2025.

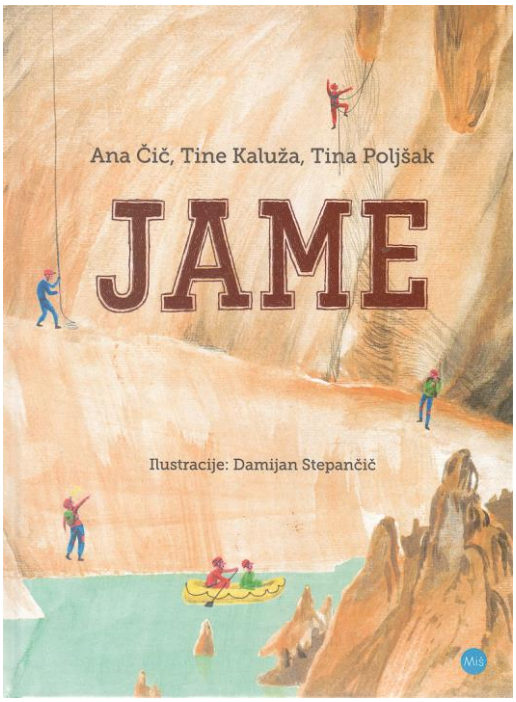

Utemeljitev strokovne komisije

Jame Ane Čič, Tineta Kaluže in Tine Poljšak so strokovno zanesljivo in likovno izrazito poučno delo, ki mlademu bralcu odpira svet, večinoma skrit očem in prav zato še posebej vznemirljiv. Avtorji, tesno povezani z jamarstvom in raziskovanjem kraškega podzemlja, snov predstavljajo zanesljivo in dostopno ter strokovno znanje prevajajo v jezik, ki spodbuja radovednost.

Knjiga jame obravnava z različnih zornih kotov: kot past, začasno bivališče, skrivališče, svetišče, zatočišče, zakladnico ledu, prostor raziskovanja in tudi kot smetišče. Takšna zasnova pokaže, da podzemlje ni le naravni pojav, temveč prostor, v katerem se srečujejo: geologija, biologija, zgodovina, arheologija in človekov odnos do okolja. Knjiga tako približuje področje, ki je mladim bralcem pogosto manj znano, čeprav je za slovenski prostor izjemno pomembno.

Pomemben poudarek je namenjen spoštljivemu odnosu do krhkega podzemnega sveta. Človek je v njem predvsem obiskovalec, zato bralec ob raziskovalni vedoželjnosti razvija tudi občutek odgovornosti, previdnosti in zavest o varovanju občutljivih jamskih ekosistemov.

Ilustracije Damijana Stepančiča vsebino dejavno soustvarjajo: ne ostajajo pri dekorativni spremljavi, temveč zahtevnejše pojave razlagajo, pojasnjujejo in približujejo bralcu. Jame povezujejo strokovnost, dostopnost, vizualno privlačnost in raziskovalni duh ter odpirajo vrata v skrivnosten, drugačen in še vedno ne povsem raziskan svet.

Priznanje zlata hruška v kategoriji prevedena mladinska poučna knjiga

Mumini: mumindolski svet / Philip Ardagh. Prevedla Maja Novak. Morfemplus, 2025.

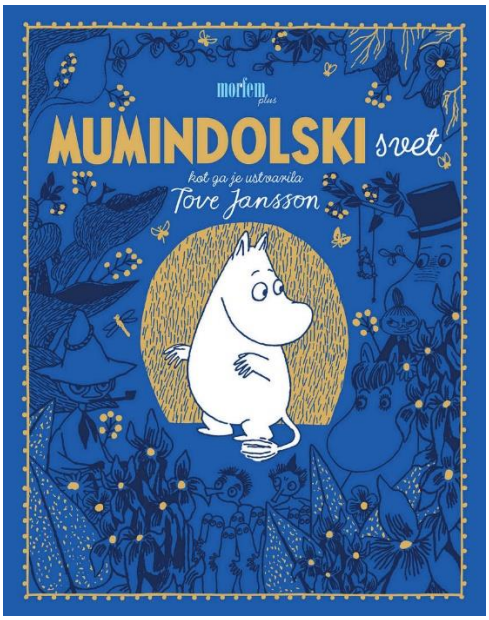

Utemeljitev strokovne komisije

Mumindolski svet Philipa Ardagha je vsebinsko razkošna in vizualno dovršena poučna knjiga, ki ustvarjalni svet Tove Jansson predstavi precej širše od običajnega vodnika po likih in zgodbah. Bralcu razpira Mumindol kot celovit literarni, likovni in miselni univerzum, v katerem se prepletajo življenje avtorice, njena umetniška pot, družbeni kontekst, značaji junakov, motivi, kraji, ilustracije, stripi in razvoj posameznih del.

Knjiga zahtevnejše literarne in kulturne vsebine razlaga jasno, vendar brez poenostavljanja. Mumini se pokažejo kot večplastni literarni liki, njihove zgodbe pa kot prostor razmisleka o domu, varnosti, svobodi, drugačnosti, izgubi, ljubezni, prijateljstvu in pogumu. Avtor prepričljivo osvetli tudi tesno povezanost pripovedi z življenjem Tove Jansson – samosvoje, neodvisne in za svoj čas izrazito drzne umetnice. Njene življenjske izbire, ustvarjalna svoboda in umetniška širina razumevanje Mumindola bistveno poglabljajo.

Prav tako avtor raziskovalno natančnost združuje z interpretacijo in osebnim odnosom do gradiva. Zemljevidi, družinska drevesa, načrti, izvirne ilustracije in citati niso le vizualni dodatki, temveč sestavni del pripovedi. Knjiga je zato hkrati referenčno delo, literarni vodnik in poklon Tove Jansson. Presega zgolj informativno predstavitev Mumindola in se približuje dostopni literarnovedni interpretaciji, saj like, motive in zgodbe umešča v širši ustvarjalni in življenjski kontekst avtorice. Njena posebna vrednost je prav v širini pogleda, vsebinski zanesljivosti in spoštljivem odpiranju sveta Tove Jansson.